

ویراست چهارم

دستنامه جامع داروهای رسمی ایران ایران فارما

همراه با اقدامات بالینی-پرستاری

دکتر سعید شهر از - دکتر طاهره غازیانی

با مقدمه:

دکتر سعید حمید خونی

دبیر علمی، انجمن علمی داروسازان ایران
و هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

روزآمدسازی و نگارش:

دکتر مهدیه بهشادفر

دکتر پرریان مغزی

دکتر شیما تشرعی

فارغ التحصیلان داروسازی

دانشگاههای علوم پزشکی تهران و اصفهان

با فروش بیش از ۴۳۰۰۰ نسخه

مقدمه دکتر سید حمید خونی

به نام خداوند یکتا

در سال های گذشته ارتقای نظام سلامت - به عنوان یکی از محورهاى اصلی پیشرفت و توسعه اجتماعى - بیش از گذشته مورد توجه سیاست گذاران قرار گرفته است. بدیهی است که لازمه تحقق این هدف، ارتقای کیفی خدمات پزشکی و به ویژه خدمات دارویی است. این امر به نوبه خود منوط و مشروط به دسترسی همه اعضای تیم خدمات سلامت به اطلاعات و دستنی های دارویی علمی صحیح، دقیق، معتبر و روزآمد است. شواهد فراوان حکایت از آن دارد که نابرخورداری درمانگران از معلومات کافی و روزآمد دارویی می تواند به بروز نتایج معکوس نامطلوب فرایندهای دارودرمانی بیانجامد چرا که یک تعریف استاندارد برای دارو، دارو را سمی معرفی می کند که تنها در مواردی که روابط صحیح و ضابطه مند به کار رود، می تواند آثار مفیدی را در جهت تشخیص، پیش گیری و درمان بیماری ها ایجاد کند. پرواى است که فراهم آوردن شرایطی که داروها بتوانند بیشترین اثربخشی و کمترین خواص سمی را از خود نشان دهند بیش از هر چیز منوط و مشروط به برخورداری تجویز کنندگان و مصرف کنندگان آنها از آگاهی ها و دانستنی های لازم و کافی در مورد داروها، مصرفی است. از این رو می توان ادعا کرد که قرار دادن چنین اطلاعاتی در دسترس اعضای تیم سلامت، از جمله پزشکان، داروسازان و پرستاران می تواند نقش چشم گیری در بهینه سازی کیفی و کمی خدمات پزشکی، منطقی تر کردن تجویز داروها به وسیله پزشکان، ارائه خدمات و مراقبت های دارویی مطلوب تر به وسیله داروسازان و بالاخره هنجار کردن مصرف داروها در کشورمان داشته باشد.

کتاب پیش رو دستنامه فشرده و در عین حال جامعی است که به همت چند تن از همکاران جوان و پرتلاش پزشک و داروساز تدوین شده و در برگیرنده مهم ترین و کاربردی ترین اطلاعات داروهای موجود در بازار ایران است.

گذشته از دقتی که گردآوردندگان کتاب در مورد صحت و روزآمدی مطالب ارائه شده به کار برده‌اند، تدوین مطالب کتاب به گونه‌ای که بتوان آن را به عنوان یک منبع سریع (quick reference) مورد استفاده قرار داد، از امتیازات درخور توجه این کتاب به شمار می‌آید.

همچنین روزآمد سازی مستمر دستنامه را باید از دیگر امتیازات مهم آن به شمار آورد به‌طوری که در ویراست چهارم که اکنون در دسترس جامعه پزشکی کشور قرار گرفته است، بیش از نویست و پنجاه مونوگراف جدید که همه آنها به داروهای جدید

الورود به بازار دارویی ایران مربوط هستند، اضافه شده است. خوشبختانه کتاب درسنامه ایران فارما و دستنامه آن توانسته‌اند می‌سازند. گذشته، اعتبار و جایگاه شایسته‌ای را در میان منابع محدود پزشکی و دارویی فارسی زبان به خود اختصاص دهند. انتشارات سار ویراست جدید این دو کتاب که از جدیت ناشر پر تلاشی و گردآوردگان محترم در روزآمد نگاه داشتن مطالب آنها حاصل شده، اعتبار بیشتری به آنها می‌بخشد.

امید فراوان دارم که انتشار این دستنامه فشرده بتواند به اعتلای دانش پزشکی، ارتقای خدمات پزشکی و بهبود سطح سلامت مردم بیانجامد انشاءا...

دکتر سید محمد حسینی
دبیر انجمن فارسی داروسازان ایران

مقدمه دکتر سعید شراز / دکتر طاهره غازیانی

اطلاعات دارویی (Drug Information) رشته‌ای بسیار جدید از مجموعه علوم بیوانفورماتیک (Bioinformatics) است. با همه تلاشی که در جمع‌آوری اطلاعات دارویی در سراسر جهان انجام می‌شود، هنوز مشکلات فراوانی بر سر راه این شاخه نوپا از علم بیوانفورماتیک وجود دارد. اسامی تجاری فراوان و پراکنده داروها باعث سردرگمی پزشکان، داروسازان و مصرف‌کنندگان دارو در سراسر جهان شده است. اصطلاحات مربوط به این شاخه از علم هنوز موافق صاحب‌نظران نیست. به عنوان مثال مشخص نیست منظور از مهم‌ترین یا شایع‌ترین در عوارض دارویی چیست. از هرگونه مشکلات در علم اطلاعات دارویی فراوان است. مشکل مهم دیگر تناقض بر سر دوزهای دارویی و نحوه مصرف داروهاست. همه نویسندگان از کارآزمایی‌های بالینی پیچیده به یکسان در تعیین دوز استفاده نمی‌کنند. مثلاً در مورد دوز تعیین شده در کتاب مشهور Martindale به گونه‌ای حیرت‌زا با آنچه در کتب پزشکی مربوط به رشته مربوطه ذکر شده متفاوت است. مشکل دیگری که به عنوان مثال مشاهده است، نوع دیدگاه کتب اطلاعات دارویی به درمان بیماری‌ها و اختلاف بسیار زیاد آنها با دیدگاه‌های مطرح شده در کتب پزشکی است. نگارندگان این کتاب به موارد بسیار زیادی برخورد کرده‌اند که اختلاف دیدگاه بین این دو دسته کتاب به بیش از دو دهه می‌رسد. همه این مسائل نشان گر یک واقعیت است: علم اطلاعات دارویی تا رسیدن به شاخه گواه‌مند Evidence-Based Drug Information راه طولانی و شاید چند ده ساله نیاز دارد. البته نباید فراموش کرد که پیشرفت در علم ژنتیک و متابولیسم به جایی رسیده که دوزهای دارویی امروزه براساس وضعیت متابولیکی هر فرد قابل تجویز است و این مسئله در آینده ای نه چندان دور علم اطلاعات دارویی را متحول خواهد ساخت.

علت این بوده که کتاب اول از نظر نگارندگان، به اندازه دو کتاب دیگر معتبر نیست. در مواردی که کتب پزشکی رفرنس داده نشده، به طور قطع مطلب جالب توجهی در آنها یافت نشده است در این موارد فقط از کتب مرجع اطلاعات دارویی و نرم افزار UP TO DATE استفاده شده است.

در مورد همکاری‌هایی که با ما در تهیه این مجموعه همکاری کرده‌اند باید گفت که بدون شک و اغراق، همه آنها با خلوص نیت و بدون کمترین ادعایی آنچه در توان خود داشته‌اند، صرف تهیه مطالب این کتاب کردند و سعی آنها برای این بوده که از قالب ارائه شده خارج نشوند. از همه این‌ها بسیار سپاس‌گزاریم.

از آنهایی که می‌دانستیم استفاده‌کنندگان این کتاب به چه کسانی هستند، پزشکان، داروسازان، پزشکان متخصص و فوق تخصص، پرستاران و سایر کادر پزشکی و پیراپزشکی را می‌توانیم بگوییم نحوه استفاده از داروها را به گونه‌ای طراحی کرده‌ایم که به هر فرد مربوط به هر دارو از کتاب تخصصی پزشکی مربوط به دارو استخراج شود. اشکال کتب پزشکی این است که غالباً موارد دیدگاه‌های درمانی را به خوبی مطرح نمی‌کنند و دوزهای دارویی در آنها کامل نیست.

به همین جهت سعی بر این بود که در مرحله دوم و در تکمیل مطلب از کتب اطلاعات دارویی، اعتبار استفاده شود. در این راه سعی کرده‌ایم از کتاب PDR که بیشترین استفاده را از کتاب Fact و Martindale بیشترین استفاده می‌کنیم.

دکتر سعید شهرآز
دکتر طاهره غازیانی

بخش ۱

داروهای ژنریک ۹۳۰-۱

بخش ۲

- ۹۳۳ مائ
 ۹۳۴ ضمیمه ۱: روش‌های تجویز دارو
 ۹۴۱ ضمیمه ۲: رنامه
 ۹۴۷ ضمیمه ۳: تخم
 ۹۴۸ ضمیمه ۴: انرژ
 ضمیمه ۵: تبدیل میلی
 ۹۴۹ سرم
 ۹۵۰ ضمیمه ۶: جدول معادل سازی واحد
 ۹۵۱ ضمیمه ۷: داروهای بی خطر حاملگی
 ۹۵۲ ضمیمه ۸: داروهای کاملاً ممنوع در حاملگی
 ۹۵۳ ضمیمه ۹: داروهایی که به سرعت از جفت عبور می
 ضمیمه ۱۰: داروهای نسبتاً بی خطر حین شیردهی
 ضمیمه ۱۱: تخمین میزان سطح بدن براساس قد و وزن در
 ۹۵۴ اطفال
 ۹۵۵ ضمیمه ۱۲: راهنمای تجویز آنتی دوت ها
 ضمیمه ۱۳: مهارکننده ها و القاکننده های سیتوکروم P450

۹۵۸

۹۷۲ نمایه داروهای ژنریک (فارسی)

۱۰۲۷ نمایه داروهای ژنریک و تجاری (انگلیسی)

